

Socialdepartementet
Äldre- och socialförsäkringsministern

Till Kommunstyrelsen

Hej,

Juletid förknippar många med glädje, värme och gemenskap. Tyvärr har den senaste tidens rapportering om missförhållanden och helt obeskrivbara övergrepp mot äldre inom hemtjänsten överskuggat allt det som julen egentligen ska stå för.

Jag tror ni alla delar min bestörtning och frustration över sakers tillstånd och därför är det också viktigt att vi alla – gemensamt – gör vad vi kan för att skapa trygga och säkra miljöer för äldre i behov av vård och omsorg. Jag vill med detta brev förtydliga hur viktigt arbetet med att säkerställa äldres trygghet är. Regeringen har i en proposition till riksdagen föreslagit att kommuner ska få kräva utdrag ur belastningsregistret och misstankeregistret avseende den som ska arbeta med äldre personer och vuxna med funktionsnedsättning i hemmet – till exempel hemtjänstpersonal (prop. 2025/26:61). Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 mars 2026. Intentionen är att hjälpa kommunerna att motverka att personer med brottsliga eller illojala syften anställs. Det stärker skyddet för de människor, däribland äldre personer, som riskerar att drabbas.

Det minsta medborgarna kan begära är att helt grundläggande saker fungerar. Jag utgår från att varje kommun tar denna nya möjlighet och gör bakgrundskontroller och begär utdrag från både brotts- och misstankeregister för de som ska arbeta inom äldreomsorgen.

För att systemet ska fungera är det också helt avgörande att alla kommuner går till botten med, och åtgärdar, varje signal på missförhållanden som uppdagas i kommunen. Allvarliga missförhållanden ska anmälas till IVO och för mig är det helt självklart att utgångspunkten i alla kommuners arbete ska vara att stötta den enskilde och att alla misstankar om övergrepp ska polis-anmälas. Om missförhållanden aldrig anmäls och kommer upp till ytan bryter man förtroendet mot medborgarna. Avsaknaden av polisanmälningar minskar också möjligheterna för andra kommuner runt om i landet att få värdefull information när de i sin tur gör bakgrundskontroller.

Regeringen har vidtagit fler åtgärder för att stärka tryggheten och säkerheten för äldre. Bland annat har Socialstyrelsen i uppdrag att utveckla och stödja implementering av kunskapsstöd för att motverka äldres våldsutsatthet och i synnerhet mäns våld mot kvinnor. Därtill innebär nya sekretessbrytande bestämmelser att socialtjänsten lättare kan lämna uppgifter till brottsbekämpande myndigheter. En pågående utredning har även i uppdrag att lämna förslag på obligatoriska registerkontroller vid anställning inom välfärdsverksamheter som riktar sig till bland annat äldre personer, och dessutom ska utredningen ta fram förslag på ett regelverk för uppföljande kontroller under pågående anställning (dir. 2025:83).

Regeringen har den 11 december 2025 också fattat beslut om att ge Sveriges Kommuner och Regioner medel för att sprida kunskap om bland annat våld mot äldre och personer med funktionsnedsättningar.

För att säkerställa att kommunerna tar tillvara de möjligheter som finns att garantera äldres trygghet har vi även gett Socialstyrelsen i uppdrag att bland annat:

- kartlägga förekomsten av bakgrundskontroller av uppgifter ur misstankeregistret och belastningsregistret avseende personal inom äldreomsorgen,
- kartlägga riktlinjer eller rutiner inom socialtjänsten för hantering av misstanke om brott mot äldre personer, och
- utveckla stöd till socialtjänsten särskilt vad avser förutsättningar för socialtjänsten att utan hinder av sekretess lämna uppgifter som angår misstanke om brott till brottsbekämpande myndigheter.

Kartläggningen av förekomsten av bakgrundskontroller ska redovisas 1 juni och en slutredovisning ska lämnas till regeringen senast den 1 december 2026.

Jag ser framemot att ta del av kartläggningen och en fortsatt dialog med er om hur den nya lagstiftningen kommer användas i verksamheterna runt om i landet och hur vi kan fortsätta arbeta för en trygg äldreomsorg. Om det är någon kommun som har några som helst tveksamheter kring hur angelägen frågan om äldres trygghet är så är jag fullt tillgänglig för dialog när som helst.

Jag passar även på att önska er alla en God Jul och ett Gott Nytt År.

Med vänliga hälsningar

Anna Tenje
Äldre- och socialförsäkringsminister